

قال ابن حوقل والبيضا (1) من أكبر مدن كورة اصطخر وسميت البيضا لان لها قلعة يري بياضها من بعيد واسمها بالفارسية بسانك ويقال ان منها الحسين ابن المنصور المعروف بالحلاج قال في العزيزي والبيضا من كورة اصطخر مدينة جليلة وبينها وبين شيراز ثمانية فراسخ *

قال في اللباب وكارزين (2) احدي بلاد فارس ما يلي البحر وفي غير كارزيات قال في اللباب بفتح الكاف وكسر الراء المهلة وسكون الزاء المعجمة وفتح المثناة من تحتها والفاء وتاء مثناة من فوقها في الاخر قال وكارزيات ايضاً بلدة بفارس *

اصطخر (3) من اقدم مدن فارس وبها كان سرير الملك في القديم وبها اثار عظيمة من الابنية حتي

(1) بفتح الباء الموحدة وسكون الياء المثناة من تحت وفتح الصاد المعجمة ثم الف *

(2) من اللباب بفتح الكاف والراء المهلة وكسر الزاء المعجمة وسكون المثناة من تحتها وفي اخرها نون *

(3) من اللباب بكسر الالف وسكون الصاد وفتح الجاء المهلتين وفي اخرها راء مهلة قبلها خاء معجمة *

Παιδαῖ ὑπάρχει, κατὰ τὸν ἔμπν Χακκάλ, ἡ μεγίστη τῶν πόλεων τῆς χώρας Ἐσαχάρης, ὀνομαθεῖσα οὕτω διὰ τὸ ἐν αὐτῇ Φρέριον, τῷ ὁποίῳ ἡ λευκότης ὁρᾶται μακρόθεν· ὀνομάζεται δὲ περσιστὶ Μπασάγγ. Ἐκ ταύτης, λέγουσιν, ὑπάρχει ὁ Χοσείν ἔμπν Ἀλμανσέρ, ὁ ἐπονομαζόμενος Ἀλχαλαῖτς 1), ἦτοι ὁ ξάντης. Ἡ Παιδαῖ, λέγει, ὁ συγγραφεὶς τῷ Ἀζίζῃ, ἀνήκει ἐν τῇ ἐπικρατείᾳ Ἐσαχάρης, καὶ ἔστι πόλις μεγαλοπρεπῆς, ἀπέχουσα τῆς Σιράζης ἑκτὸ παρασάγγας.

Καρζήν ἔστι, κατὰ τὸν συγγραφεῖα τῷ Ἀλχεμπάμπι, μία τῶν πόλεων Περσίας τῆς πρὸς τῇ θαλάσῃ, διαφορετικὴ τῆς Καρζιάτης πόλεως ὡσαύτως τῆς Περσίας.

Ἐσαχάρη 2) ὑπάρχει ἡ μεγίστη τῶν πόλεων Περσίας, ὅπερ ὑπῆρχε τοπάλαι ἡ καθέδρα τῶν βασιλέων, σώζουσα πολλάς μεγάλας οἰκοδομῶν μνημεῖα, ὡς λέγουσιν αὐτὰ ἔρ-

1) Περὶ τάτου τῷ παραδόξῳ ἀνδρὸς διηγῶνται πολλά περι-
 δεξὰ καὶ ἐξαισία οἱ ἀνατολικοὶ συγγραφεῖς, οἷον, ὅτι παρὶς ἡ
 εἰς τὰ ὄμματα τῶν ἀνθρώπων ἐν μὲν τῷ θερεὶ χεῖμερινῶς
 ὀπώρας, ἐν δὲ τῷ χειμῶνι θερινῶς ὀπώρας, ὅτι, ἐκτείνοντος τὰς
 χεῖρας πρὸς ἄρανδον, ἐπιπτον ἀργυραὶ δραχμαὶ, ἔχουσαι τὴν
 ἐπιγραφὴν **قُلِ اللّٰهُ اَحَدٌ**, ἦτοι εἶπε, εἰς θεὸς, ὅτι ἐγένωσκε
 πᾶν ὅ, τι μουσικὸν ἐν ταῖς οἰκίαις τῶν ἄλλων, καὶ ὅτι ἐπροφή-
 τευε τὰ φρονήματα τῶν ἄλλων, δὲ ἂ καὶ οἱ σοφοὶ τῶν Μουσουλμάνων
 ἐδιχονγνώμην περὶ αὐτῷ, οἱ μὲν νομίζοντες αὐτὸν πλεόν ἢ ἄν-
 θρωπον, οἱ δὲ ἀπατεῶνα· ἐν δὲ τῷ τέλει ἔλαβεν ἐπώδυνον θά-
 νατον, μαρτυραθεὶς καὶ κοπεὶς χεῖρας, πόδας καὶ κεφαλὴν ἐν τῇ
 Βαβυλῶνι ἐπὶ τῆς βασιλείας τῷ Χαλιφῷ Μοκταδέσμ ἐν ἔτει
 τῆς Ἑγείρας 309.

2) Ἡ Ἐσαχάρη νομίζεται τῶν παλαιῶν ἡ Περσέπολις.

يقال انها من عمل الجن مثل ما يقال عن تدمر
وبعلبك ومنها سيويه قال في العزيزي وبين سيراف
واصطخر اثنا عشر فرسخاً .

سروستان [1] وفي بلدة متوسطة بينها وبين شيراز
ثلاث مراحل وبينها وبين جنابه مرحلتين وبها بساتين
وماه جار .

ومدينة بسا [2] عن ابن حوقل اكبر مدينة

في كورة دارابجرد تقارب في الكبر شيراز واكثر
خشب ابنتها السرو ويجتمع فيها البلخ والرطب
والجوز واللاتج قال في اللباب وبسا تقال بالعربية
فسا وينسب اليها بالعربية فسوي واهل فارس
ينسبون اليها البساسيري وسيد ارسلان التركي
كان من بسا فنسب الغلام اليها واشتهر بالبساسيري
المذكور له ذكر مشهور في التاريخ وهو الذي

[1] بسين مهملة مفتوحة وراء مهملة وواو مكسورة
وسين ثانية ساكنة ثم تاء مثناة من فوق والفت
نون ومعناها بالفارسية موضع كثير السرور .

[2] من اللباب بفتح الباء الموحدة والسين المهملة ثم

γον τῶν δαιμόνων, καθὼς λέγεται καὶ περὶ τῆς Τάδμορ (Παλμύρης) καὶ Μπαίλμπακ (Ἡλικπέλεως). Ἐκ τῆς Ἐσαχάρης ὑπάρχει ὁ Σεϊμπέ 1). Μεταξὺ Σιράφης καὶ Ἐσαχάρης, λέγει ὁ συγγραφεὺς τῆς Ἀδιδῆ, ὑπάρχουσι δώδεκα παρασάγγαι.

Σαρβεζάνη 2) ὑπάρχει πόλις μεσαία, ἀπέχουσα τῆς Σιράφης τρεῖς σαθμῆς, καὶ τῆς Τζακαμπῆς δύο σαθμῆς, καὶ ἔχει κήπεσ καὶ νερὸν ῥέον.

Ἡ πόλις Πάσα 3) ἔστι, κατὰ τὸν ἔμπν Χαυκάλ, ἡ μεγίστη πόλις ἐν τῇ χώρᾳ Δαραπτζέρδης, ἰσομεγέθης σχεδὸν τῇ Σιράφῃ, καὶ τὸ πλεῖστον αὐτῆς τῶν οἰκιῶν ἐκ κυπαρισσῶν, ἔχουσα δακτύλους, χόρτια, κάρυα καὶ κίτριά μῆλα. Ἡ Πάσα ὀνομάζεται, κατὰ τὸν συγγραφέα τῆς Ἀλεμπάμπ, ἀραβίσι Φάσα, καὶ ἀραβίσι μὲν ποιῶσι τὸ ἔθνικόν Φασαϊή, περσιῶν δὲ Πασασιρή, καὶ ὁ δεσπότης Ἀρσλάν τῆς Τερκε ὑπῆρχεν ἐκ Πάσας, ὅθεν ἔλαβε τὴν παρωνομασίαν ὁ παῖς αὐτοῦ, ὅσις φημίζεται ὑπὸ τὸ ὄνομα Πασασιρή 4), πολυθύλλητος

1) Πλὴν τέτα, τῆ ἐξάρχου τῶν γραμματικῶν Ἀράβων περικυψαν καὶ ἄλλοι περιβόητοι ἄνδρες, οἷον ὁ Σααδῆς καὶ Καφῆς.

2) Περσικὴ λέξις, μεθερμηνευομένη ἑλληνιστὶ κυπαρισσῶν.

3) Ἡ λέξις Πάσα σημαίνει βορῆαν, ὅσις πνεῖ ἐκεῖ ἰδέως.

4) Οὗτος ἐγένετο ἐκ δούλου ἀρχιστρατήγου τῆς Βαχαιδδουλάτε, βασιλέως τῆς Περσίας, καὶ ἐκυρίευσε τὸ Μπαγδάδ ἐν ἔτει ἀπ. κ 1057, ἐκδιώξας τὸν Κάεμον, κατ' ἑκατομῶν ἐκ τῆς οἰκίας τῶν Ἀββασιδῶν, καὶ μεθ' ἑνα χρόνον καὶ τέσσαρας μῆνας ἐδιώχθη ὑπὸ τῆς Τογρέλμπεϊ, σαλάνε τῶν Σελγιουκιδῶν. τὸν ὁποῖον ἐκάλεσεν ὁ Κάεμος εἰς βοήθειαν. Τὸ δὲ ὀλόκληρον ὄνομα τοῦ Πασασιρή ἔχει ἔτι. Ἀμπυλχαρέθ Μοζάφφες Ἀρσλάν ἀπ Τερκε. Ὁρα Ἐρβελάτε λεξικὸν σελ. 203.

خطف لخلفاء مصر بعدد وطرد القايم العباسي
عن بغداد .

ويند (1) ومييد بلدتان من كورة اصطخر من
الجهة التي بين اصفهان وكرمان وهما متقاربتان
وبين فهرج ومييد خمسة عشر فرسخاً وخرج من
مييد جماعة من اهل العلم وكذلك من يزد .

وفهرج (2) قال ابن حوقل ومن فهرج الي مييد
خمس عشرة فرسخاً قال وهي من نواحي كورة
اصطخر وبين مييد وفهرج كته وهي الي فهرج علي
ثلاث مسافة ما بينها وفهرج علي طرف المعازة .

وحصن ابن عماره (3) حصن منيع علي سفير
البحر وقد قيل ان صاحبه في القديم هو الذكي

(1) من الانساب بفتح المثناة التحتية وسكون الراء
المعجمة وفي اخرها دال مهلة من اللباب ومييد
بفتح الميم وسكون المثناة التحتية وضم الباء الموحدة وفي
اخرها دال معجمة .

(2) با لفاء والهاء ثم راء مهلة وجيم هكذا وجدناها
مكتوبة ولم نعلم الحركات قال في القانون ويقال لها بهره .
(3) حصن وابن معروفان وعماره بضم العين المهملة
وفتح الميم والفاء وراء مهلة مفتوحة بعدها هاء .

ἐν τοῖς χρονικοῖς, αὐτὸς ἐκεῖνος, ὅσις, ἤρπασεν ἀπὸ τῆς χαλίδας τῆς Αἰγύπτου τὸ Μπαχδάδ, ἐκδιώξας Ἀλκείμον τὸν Ἀββασίδην.

Γέζδη 1) καὶ Μαϊμποδὺν ὑπάρχουσι δύο πόλεις ἐν τῇ χώρῃ Ἐσαχάρης μεταξὺ Ἰσπαχάν καὶ Καρμανίας ἐγγὺς ἀλλήλων, καὶ μεταξὺ Φαχράτς καὶ Μαϊμποδὺν ὑπάρχουσι δεκαπέντε παρασάγγαι, καὶ ἐκ Μαϊμποδὺν προέκυψαν λόγιοι ἄνδρες, ὡς καὶ ἐκ Γέζδης.

Φαχράτς 2) ἀπέχει τῆ Μαϊμποδὺν, κατὰ τὸν ἔμπν Χαρκάλ, δεκαπέντε παρασάγγας, καὶ ἀνήκει ἐν τῇ χώρῃ Ἐσαχάρης. Μεταξὺ Μαϊμποδὺν καὶ Φαχράτς ὑπάρχει ἡ Καθὰ, πλησιέστερον ὅμως τοῦ Φαχράτς ὡσεὶ $\frac{1}{2}$ σαθμὲ μακρῶν· ἡ δὲ Φαχράτς κεῖται ἐν τῇ ἐχατιᾷ τῆς ἐρήμου.

Χῶσν ἔμπν. Ω' μαρᾶ (ἦτοι Φρέριον ἢ Ὀμκρά) ἔστι Φρέριον ὄχυρον ἀκροθαλάσσιον, περὶ ἃ λέγουσιν, ὅτι ὁ παλαιὸς αὐτῆς κύριος ὑπῆρχεν ἐκεῖνος, περὶ ἃ εἶπεν ὁ πανύψιστος Θεὸς 3), καὶ ὑπῆρχε κατὰ νῶτων αὐτῶν βασιλεὺς, ὅσις ἐλάμβανε βίαν πᾶσαν ναῦν· ἤδη δὲ ὑπάρχει καταπεπτωκός 4). Ὁ βυβλόμενος ἐλθεῖν ἀπὸ Σιζάφης εἰς τὸ Χῶσν

1) Αὕτη ἡ πόλις φημίζεται διὰ τὰ μεταξὺτά ὄφασματα, ἢ νομαζόμενα τερκισὶ καὶ περσισὶ Κυμασὴ Γέζδ.

2) Ὁ συγγραφεὺς λέγει ἐν τῇ ἀπέναντι Ἀραβικῇ σημειώσει, ὅτι τὴν προφορὰν ταύτης τῆς λέξεως ἀγνοεῖ, καὶ ὅτι ὁ συγγραφεὺς τῆ Καρμάνος ὀνομάζει τὴν πόλιν Μπαχράν.

3) Ἐν Ἀλκοράνῃ δηλαδή.

4) Αὕτη ἡ πόλις εἶχε τοπάλαι ἰδιαίτερον βασιλεῖα, ὅστις εἶπεν δὲ προσετέθη εἰς τὴν βασιλείαν τῆς Περσίας.

قال الله تعالى عنه وكان وراهم ملك يأخذ كل سفينة فصياً وهو اليوم خراب واذا سار الانسان من بيراف الي حصن ابن عماره علي الساحل سار في جبال منقطعة ومفاوز حتي يصل اليه قال في العزيزي ومن حصون بلاد شيراز قلعة ابن عماره .

من ابن حوقل دارابجرد (1) معناه عمل دارا وفي مدينة لها سور وخذق تتولد المياه فيه وفيه حشيش يلتف علي الساج فيه حتي لا يكاد يسلم من العرق وفي وسط المدينة جبل حجارة كالقبة وليس له اتصال بشي من الجبال وبناحية دارابجرد جبال من الملح الابيض والاسود والاحمر والاصفر والاخضر وتحت من هذا الملح مواد وتحمل الي البلاد وقال في المشترك وعمل دارابجرد من اجل كور فارس قال في العزيزي وباعمال دارابجرد معدن الموميا وبها معدن ربيق .

(1) من اللباب بفتح الدال المهملة وسكون الالفين بينها راء مهملة ثم باء موحدة وجيم مكسورة وراء مهملة ساكنة وفي اخرها دال مهملة .

ἔμπν Ω' μαρᾶ παρὰ τὸν αἰγιαλὸν, διαβαίνει διὰ βενῶν ἀποτόμων ἢ ἐρημιῶν, ἕως ἔφθάνει ἐκεῖ. Ὁ συγγραφεὺς τοῦ Ἀΐδιῃ λέγει; ὅτι ἐκ τῶν φρερίων τῶν πόλεων Σιρᾶδης ὑπάρχει τὸ φρέριον τῆ ἔμπν Ω' μαρᾶ.

Δαρσπτζέρδη¹⁾), κατὰ ἔμπν Χαρκάλ, σημαίνει ἐπικράτειαν Δαρσα (Δαρεία), ἢ ἔστι πόλις ἔχουσα τεῖχος καὶ τάφρον, ἐξ ἧς ἐκπηγάσσει νερᾶ, ἢ ὅπως ὑπάρχουσι τόσα χόρτα, ὡς ὁ πλέων ἐκεῖ μόλις ἐξέρχεται σῶος ἀπὸ τοῦ καταποντισμοῦ. Ἐν τῷ μέσῳ τῆς πόλεως ὑπάρχει βενὸν πετρῶδες, ὡς ἂν καμάρα, χωρὶς γὰρ συνάπτεται μὲ ἄλλο βενόν. Ἐν δὲ τῇ ἐπικρατείᾳ Δαρσπτζέρδης ὑπάρχουσι βενὰ ἄλατος λευκῆ, μέλανος, κοκκίνου, κιτρίνου ἢ πρασίνου, καὶ ἐκ τούτων τῆ ἄλατος ἐκτέμνονται τράπεζαι ἢ φέρονται εἰς τὰς ἄλλας τύπους. Ἡ ἐπικράτεια τῆς Δαρσπτζέρδης ὑπάρχει, λέγει ὁ συγγραφεὺς τῶν ὁμωνύμων, ἢ ἐξαιρετωτάτη τῶν χωρῶν τῶν Περσίας, καὶ κατὰ τὸν συγγραφέα τῆ Ἀΐδιῃ, ἐν τῇ ἐπικρατείᾳ Δαρσπτζέρδης ὑπάρχουσι λάκκοι Μιμιῶν (πετρελαίε) ἢ μεταλλεῖα ὑδραργύρου.

1) Ταύτην τὴν πόλιν ἔκτισεν ὁ περιβόητος Δαρείος, ὁ προβασιλεύσας τῆ Δαρεία Κοδομανῦ, υἱαίτου βασιλέως τῆς Περσίας, νικηθέντος ὑπὸ τῆ μεγάλα Ἀλεξάνδρου, ἢ ὀνομάσθη περσιστὶ Δαρσπ, ὅτι εὐρέθη ἐν τῇ νερῷ ἐπὶ τὸν αἰγιαλὸν τῆ Τίγγητος (ὅπως ἐρρίφθη ὑπὸ τῆς μητρὸς Ω' μάνης) ὑπὲρ τινος χωρικῆ, ἢ ἀνετράφη ὡς ἴδιός της. Οὗτος ἐπολέμησε μετὰ τῆ Φιλίππου, πατρὸς τῆ μεγάλα Ἀλεξάνδρου, ἢ τὸν ἠνάγκασε γὰρ τῆ δίδῃ κατ' ἔτος χίλια Μπειζάτ, ἢτοι ὡς χρυσά, τὸ καθὲν 40 δραχμᾶς τὴν τιμὴν. Ἡ δὲ πόλις Δαρσπτζέρδη ἐτυμολογεῖται περσιστὶ Δαρεία χώρα.